

Nem a freudista előitélete az, amely megköveteli, hogy ha valaki egy tudós kutatásainak eredményeit ismerteti, akkor azt ismertesse, amit az illető tudós alkotott. Freud nem tud arról, hogy az Oedipus-komplexus hatalmi kérdésből alakulna ki. Ha Székely Bélának az a véleménye, (amely vélemény magán hordja az Adleri individuálpaszichológia gondolkodás módjának jellegét, noha az individuálpaszichológia nem ismeri Oedipus-komplexust) ne tulajdonítsa ezt Freudnak, ne adjon egy freudi terminus technikusként önkényes értelmezést. (Érdekes, hogy a szexuális elfojtás elleni harcban ő maga sikkasztja el az Oedipus-komplexusból a szexualitást, t. i. a szexuális indítóokokat, akkor, amikor hatalmi kérdés következményének látja.) Enélkül a mesterséges homálykeltés nélkül könnyebben is lehetne megvitatni, hogy melyik álláspont áll közelebb a valósághoz.

Hogy az sem felel meg a valóságnak, hogy bírálatomban éppen a „szexuálisnak a szociális irányba való eltolásán“ akadtam fenn, mint ahogy ezt Altenau Pál állítja, illusztrálja cikkemnek első két bekezdése:

„A mai uralkodó pedagógia alapvető eszköze még mindég a szexuális elfojtás, noha a modern pszichológiai irányzatok egyre nagyobb tért hódítanak a nevelési módszerekben. Ép ezért bátor és tiszteletreméltó cselekedetnek számít, ha akad olyan pszichológus, aki vállalja, még a hivatalos népszerűtlenség árán is, egy jobb ügy szolgálatát.

Székely Béla „A gyermekévek szexualitása“ című könyvében megfelelő jelentőségére emeli ezt a nagy horderejű kérdést, mikor *Wilhelm Reich* elméletére támaszkodva megállapítja, hogy a szexuális elfojtás nemcsak az egyén életében idéz elő fejlődési zavarokat a neurotikus megbetegedésekkel, hanem kihatásai jelentkeznek még társadalmi síkon is, ahol a szexuálisan gátolt ember harc képtelen és kihasználható“²² (Gyömrői Edit)

VALASZ AZ ELŐBBIEKRE

1. E sorok írója nem vallja sem Székely Béla, sem Gyömrői Edit felfogását. Kettőjük dolgát, hogy t. i. Freudnak vagy Adlernek van-e igaza és miben, vagy hogy ők hogyan ítélik meg Reich elméletét, mindezek eldöntését bátran rájuk kettejükre hagyhatom.

2. E *disputa* keretei viszont nem adnak teret arra, hogy ismertessem a szociális pedagógiáról, s ezzel kapcsolatosan a pedagógia egy kis részletkérdéséről, a gyermek szexuális életének megnyilvánulásaival szemben való reagálásról és esetleges irányító, beavatkozó módszerekről szóló állásfoglalásomat.

3. Nem marad tehát számomra más hátra, mint hogy örömmel regisztráljam, hogy Gyömrői Edit nem akar „reakciónak“ látszani s így a jövőben bizonyára ama magatartás analitikus vizsgálatából, „amely a szociális embert szociális lelkiismerete révén meg fogja óvni pl. attól, hogy embertársát megkárosítsa, noha az ösztöneinek megfelelően“, mint teljességgel alkalmatlant ki fogja hagyni ama szociális embercsoportot, amelynek szociális tevékenysége éppen abban áll, hogy embertársait megkárosítsa (lásd értéktöbblet), ha nem is ösztöneinek, hanem osztályhelyzetének megfelelően, — s ezzel a szociális ember szociális lelkiismeretét sem az elítélésben, sem a Verurteilungban nem fogja többé felfedezni akarni. Egyszóval, ha a szociális magatartás gyökereit nem az ember ösztönéletében, hanem a társadalom objektív osztályviszonylataiban és az egyes embernek e viszonylatokon belül elfoglalt helyzetében fogja keresni, bizonyára lényegesen kevesebb okot fog szolgáltatni arra, hogy szavát „félreértsék“ és reakciónak bélyegezzék. Altenau Pál

* A kiemelést a kérdés fokozottabb megvilágítás érdekében csak most alkalmazom. (Gy. E.)